

Viborg, den 12. marts 2009
/DORNIE

Referat

af

**mødet i Panel for Udvikling i Landdistrikter og
Fiskeriområder**

11. marts 2009 kl. 10:00

i Bovbjerg Fyr, Fyrvej 27, Ferring, 7620 Lemvig

Indholdsfortegnelse

	Side
1 Temadrøftelse: Landdistriktsprogrammet 2007-2013	1
2 Vækstforums Handlingsplan 2007-2008	3
3 Vækstforums Handlingsplan 2009	5
4 Orientering om oplevelsesøkonomi og landdistrikter	7
5 Status for samarbejdet om bredbånd til landdistrikterne	9
6 Mødeplan 2009	10
7 Gensidig orientering	11

1-33-76-136-07

1. Temadrøftelse: Landdistriktsprogrammet 2007-2013

Resumé

Regeringen og Dansk Folkeparti har ultimo 2008 indgået aftale om Landdistriktsprogrammet for 2009. Det er samtidig besluttet, at der i 2009 optages forhandling om ud-møntning af landdistriktsprogrammet for 2010-2013.

Der er tilrettelagt en temadrøftelse om udviklingsindsatsen efter landdistriktsprogrammet med indlæg fra vicedirektør Morten Laurrup-Larsen, Fødevareministeriet - FødevarerErhverv.

Administrationen indstiller,

At panelet, i sammenhæng med indlægget fra Fødevareministeriet, drøfter udviklingsindsatsen og økonomien i programmet, prioriteringen af indsatsområderne, gennemførelsen af indsatsen m.v.

Beslutning

Morten Laurrup-Larsen redegjorde for Landdistriktsprogrammets forløb i 2007-2008 og 2009. Desuden redegjorde han for grundlaget for landdistriktsprogrammet 2010-2013, herunder at regeringen fremlægger forslag til grøn vækst her i foråret.

Der var en bred drøftelse af programmets indhold, organisering og økonomi. Herunder var der ønsker om flere penge til job og levevilkår og kritik af at der ikke er statsmidler i fiskeriprogrammet i 2009.

Sagsfremstilling

Aftalen om landdistriktsprogrammet for 2009 viderefører i hovedtræk indsatsen for 2007 og 2008.

Det vil bl.a. sige, at pengene til programmets Akse 3 Job og levevilkår, der prioriteres af de Lokale Aktions Grupper, LAG-erne, er de samme i 2009, som for 2007 og 2008.

Pengene i det samlede landdistriktsprogram stiger fra 560 mio. kr. i hvert af årene 2007 og 2008 til 760 mio. kr. i 2009. Af de 760 mio. kr. er 350 mio. kr. statsmidler, som er afsat på finansloven. De 410 mio. kr. er EU-midler.

Denne stigning på 200 mio. kr. for 2009 tilfalder især programmets Akse 2 Natur og miljø, der stiger fra 308 mio. kr. årligt til 499 mio. kr. årligt.

Støtten til projekter - som er sammensat af 50 % eller 55 % EU-midler og resten statsmidler - er typisk op til 50 % af de godkendte projektudgifter. Den samlede indsats i 2009 kan således skønnes til mindst 2*760 mio. kr. = 1.520 mio. kr.

Projektfinansieringen - ud over støttemidlerne - tilvejebringes af støttemodtagerne.

Det er egenfinansiering fra støttemodtagerne - der både kan være private og offentlige - midler fra kommuner og regioner, ministerielle puljer, private midler, fondsmidler, tips- og lottomidler m.v.

Støttemidlerne i programmet prioriteres af Fødevareministeriet eller af LAG-erne, der prioriterer de 95 mio. kr., der årligt er afsat til programmets Akse 3 Job og levevilkår i landdistrikterne. Heraf prioriterer de 18 LAG-er i Region Midtjylland ca. 30 mio. kr. Som noget nyt indeholder aftalen om landdistriktsprogrammet for 2009, at der skal arbejdes for en mere effektorienteret forvaltning af programmet. Det vil bl.a. sige, at LAG-erne skal kunne dokumentere effekt af projekterne.

I 2009 optages ny forhandling med henblik på udmøntning af landdistriktsprogrammet for 2010-2013, som er den resterende del af den 7-årige EU-programperiode.

Vicedirektør Morten Lautrup-Larsen, Fødevareministeriet - FødevareErhverv, vil bl.a. redegøre for følgende:

- EU's Landdistriktspolitik, som er en del af den fælles landbrugspolitik. Herunder for rammerne for den fælles landbrugspolitik frem til 2013, der er vedtaget af EU's andbrugsministre i efteråret 2008 og som bl.a. indeholder overførsel af yderligere 5 % af den direkte landbrugsstøtte til landdistriktsstøtte.
- Fremdriften i udmøntningen af landdistriktsprogrammet, resultater af indsatsen m.v.
- Aftalen om landdistriktsprogrammet for 2009.
- Grundlaget for forhandlingerne om udmøntning af landdistriktsprogrammet for 2010-2013, som er den resterende del af den 7-årige EU-programperiode. Herunder den samlede økonomi i programmet, overvejelser om prioritering og udmøntning af indsatsen m.v.

./ Aftale om landdistriktsprogrammet 2009

1-33-76-57-07

2. Vækstforums Handlingsplan 2007-2008

Resumé

På Regionsrådets møde den 25. februar 2009 blev det besluttet at bevillige 2.669.000 kr. til modelprojekter for landsbyfornyelse og profilering af landdistrikterne og til Region Midtjyllands landsbypris 2008.

Der redegøres for hvilke projekter, der støttes, hvilken landsby, der er udvalgt til at modtage landsbyprisen m.v.

Administrationen indstiller,

At redegørelsen tages til orientering.

Beslutning

Redegørelsen blev taget til orientering.

Sagsfremstilling

Regionsrådet har på mødet den 25. februar 2009 bevilget 2.669.000 kr. til modelprojekter for landsbyfornyelse og profilering af landdistrikterne og til Region Midtjyllands landsbypris 2008, således:

- 150.000 kr. til Idom - Råsted som modtager af Region Midtjyllands landsbypris 2008.
- 519.000 kr. til projekt Faster Andelsmejeri og 1 mio. kr. til projekt Glyngøre, Durup og Nautrup, som modelprojekter for landsbyfornyelse.
- 900.000 kr. til projekt Vestjyske fødevarer og oplevelser og 100.000 kr. til projekt "Slip fantasien løs"... Lev dine kreative drømme ud..., som modelprojekter for profilering af landdistrikterne.

Udvikling af samarbejdskraften til at udvikle og gennemføre større tværgående projekter med mange deltagere, herunder projekter med deltagelse af flere kommuner og LAG-er, er et vigtigt mål med modelprojekterne og samarbejdet om landdistriktsindsatsen i det hele taget.

Projekt Vestjyske fødevarer og oplevelser er et godt eksempel på et sådant større projekt med deltagelse af flere kommuner, flere LAG-er og mange andre aktører. Der deltagere 4 kommuner, 5 LAG-er, Videntcenter for Fødevarerudvikling - VIFU, Midtjysk Turisme, de lokale turistbureauer, spisesteder m.fl.

Også de øvrige projekter er gode eksempler på, at der kan samarbejdes om at løfte større opgaver.

Projekterne giver således god inspiration, viden og erfaring til nye større projekter, som typisk har betydelig større effekt på erhvervsfremme og bosætning i landdistrikterne end mange af de mindre lokalprojekter.

Som det fremgår af nedenstående økonomioversigter er der med ovennævnte bevilling ikke disponeret over hele det beløb, der er reserveret til projektområderne Landsbyfornyelse og Profilering.

Den samlede indstilling om bevilling er sammensat på følgende måde:

Projekt	Reservation	Indstillet bevilling	Rest reservation
Landsbyfornyelse	2,5	1,669	0,831
Profilering	2,5	1,000	1,500
I alt	5,0	2,669	2,331

1-33-76-136-07

3. Vækstforums Handlingsplan 2009

Resumé

På Vækstforums møde den 24. november 2008 blev Vækstforums Handlingsplan 2009 vedtaget.

Administrationen indstiller,
----

at udmøntningen af Vækstforums Handlingsplan 2009 på landdistriktsområdet drøftes.

Beslutning

Udmøntningen af Vækstforums handlingsplan 2009 drøftedes, herunder at Vækstforums invitation til samarbejdsprojekter om Fremtidens Landsby også kan bruges af fiskeri-LAG'erne.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvikling er et af 9 indsatsområder i Vækstforums Handlingsplan 2009 og indeholder følgende nye initiativer:

Fremtidens landsby

Udvikling og gennemførelse af projekter for fremtidens landsby i samarbejde med LAG'er, kommuner, lokale m.fl. Det kan også være en gruppe af landsbyer og oplandet til landsbyerne inddrages.

Det kan f.eks. være projekter for sammenhængende sanering, fornyelse og udvikling af landsbyen. Udvikling af erhverv og arbejdspladser, herunder på turisme-, besøgs- og oplevelsesområdet. Udvikling af nye sammenhængende modeller for offentlig og privat service m.v.

Det kan være nyt samarbejde i grupper af landsbyer om fordeling af servicefunktioner, om udvikling af styrkepositioner og dermed særlige profiler for den enkelte landsby, samarbejde om energiforsyning m.v.

Iværksætter og virksomhedsudvikling i landdistrikter

Udvikling og gennemførelse af et program for rådgivningsindsats m.v. for fremme af iværksætter og fastholdelse og udvikling af nye og eksisterende virksomheder i landdistrikter.

Herunder udnyttelse af de erhvervsmæssige styrkepositioner, der er i landdistrikterne, muligheder for at kombinere arbejde og bosætning, for samarbejde med forsknings- og videninstitutioner, med erhvervslivet og virksomheder i de større byer m.v.

Udvikling af erhvervs-styrkepositioner i yderområder

Udvikling og gennemførelse af projekter for udvikling af erhvervsmæssige styrkepositioner og bosætning med særligt fokus på regionens yderkommuner: Lemvig, Struer, Ringkøbing-Skjern, Skive, Norddjurs og Samsø.

Udvikling og gennemførelse af projekter for sammenhængende udvikling af erhverv, turisme og bosætning i havneområder og byområder ved kysten, udvikling af oplevelses- og turismeerhverv, udvikling i fødevareerhverv og andre erhvervsområder, på energiområdet, kombinationer af produktions- og oplevelseserhverv m.v.

Vækstforum og Regionsråd har endnu ikke truffet beslutning om den økonomiske ramme for handlingsplanen og prioritering af de enkelte indsatsområder.

Konkretiseringen af indsatsen efter Handlingsplan 2009 er i gang. Som led i samarbejdet med kommunerne og LAG-erne om udmøntningen af indstasen har der været møder med kommunerne, LAG formændene og LAG koordinatorene for at drøfte samarbejdet om konkretisering og gennemførelse af projekterne, finansiering m.v.

./ Handlingsplan 2009

1-33-76-136-07

4. Orientering om oplevelsesøkonomi og landdistrikter

Resumé

Flere af de aktiviteter som gennemføres inden for Vækstforums indsats inden for oplevelsesøkonomi har betydning for udviklingen i regionens landdistrikter. Det gælder de regionale oplevelsesprojekter, udviklingen af internationale oplevelsesfyrtårne og udvikling af de kommende 2 nationalparker i regionen.

Administrationen indstiller,
----

at redegørelsen tages til orientering.

Beslutning

Redegørelsen blev taget til orientering.

Sagsfremstilling

En række af de aktiviteter og projekter som der arbejdes med i forbindelse med Vækstforums indsats inden for oplevelsesøkonomien har betydning for udviklingen i landdistrikterne. Under Vækstforums handlingsplan er der i 2007 og 2008 arbejdet med udvikling og igangsætning af regionale oplevelsesprojekter og internationale oplevelsesfyrtårne. I handlingsplanen for 2009 er det især arbejdet med udvikling af nationalparkerne Skjern Å og Mols Bjerge.

Regionale oplevelsesprojekter:

Der har i 2007 været udbudt 2 ansøgningsrunder til puljen for regionale oplevelsesprojekter, som har resulteret i at der nu er bevilget tilskud til 20 projekter på samlet ca. 38 mio. kr. Mange af disse projekter understøtter udvikling i landdistrikter og yderområder. Af de 20 projekter som har særlig betydning for landdistrikterne kan nævnes:

- Udvikling af helårsturisme.
- Oplevelsesøkonomi i Skjern Å Nationalpark.
- Hærvejen - et moderne oplevelsesrum.
- Udvikling af Kystcentret (Thyborøn).
- Netværk Limfjorden.

Internationale oplevelsesprojekter:

Vækstforum vedtog i efteråret 2007 at støtte udviklingen af internationale oplevelsesfyrtårne. Formålet med fyrtårnene er at de skal omsætte regionens viden, kreativitet og udviklingsdynamik inden for oplevelsesøkonomi og regionens erhvervsmæssige styrkepositioner til nye kommercielle forretningsområder. 21 projekter søgte i efteråret 2007 om udviklingsfinansiering og 11 projekter opnåede at få i alt 9 mio. kr. i støtte til fx konceptudvikling, markedsanalyser, cost-benefit analyser, international erfaringsindsamling og skitseforslag.

Ud af de 11 projekter har 6 søgt om yderligere risikovillig udviklingsfinansiering. Ansøgningerne er blevet behandlet på Vækstforums møde i januar 2009 og har resulteret i en større medfinansiering til to af projekterne: Havets Hus (13 mio. kr.) og FÆNGSLET (7.5 mio. kr.), mens de øvrige projekter har fået en mindre støtte (op til 1 mio. kr.).

De 6 projekter er:

- Havets Hus (Grenå)
- Fængslet (Horsens)
- Planet Randers (Randers)
- Hedens Colloseum (Herning)
- ElementZ (Ringkøbing)
- MMEEx (museumssamarbejde)

Nationalparker:

Region Midtjylland har i samarbejde med de berørte kommuner arbejdet på en projektansøgning til Kattegat-Skagerrak programmet for et projekt om udvikling af nationalparker og vernområder (i Norge og Sverige) som inddrager Skjern Å Nationalpark og Mols Bjerge. Projektet har til formål at understøtte og skabe ny erhvervsudvikling i nationalparkområderne. Ansøgningen forventes indsendt til Kattegat-Skagerrak programmet medio marts. Regonsrådet forventes den 25. februar at bevilge 1 mio. kr. til projektet fra regionens udviklingsmidler.

./.

Oversigt over pulje til regionale oplevelsesprojekter

1-33-76-23-43-08

5. Status for samarbejdet om bredbånd til landdistrikterne

Resumé

Region Midtjylland er på vej til at blive den første region i Danmark med adgang til internettet via trådløst bredbånd for alle interesserede, både på land og i by.

Administrationen indstiller,

at redegørelsen tages til orientering.

Beslutning

Redegørelsen taget til orientering. Panelet roste indsatsen for at fremme udbredelsen af trådløst bredbånd.

Sagsfremstilling

Samarbejdet mellem Dansk Landbrugsrådgivning, telekommunikationsvirksomheden Skyline og Region Midtjylland fungerer godt.

Samarbejdet betyder, at der nu er mulighed for hurtigt, trådløst højhastighedsbredbånd i 95 % af Region Midtjyllands landdistrikter.

Et fuldt udbygget bredbåndsnet er en af de vigtigste betingelser for at sikre bosætning og erhvervsudvikling i landdistrikterne. En moderne digital infrastruktur giver bedre muligheder for at skabe vækst og øget beskæftigelse.

For at imødekomme befolkningens behov i landdistrikterne for at få bredbånd tog Region Midtjylland initiativ til et samarbejde med SkyLine i Randers og Landscentret i Skejby. Skyline har efter erhvervelsen af den såkaldte Wimax-licens forpligtet sig til at dække Danmark med bredbånd senest i 2010.

Samarbejdet har ført til, at SkyLine har fremskynder den planlagte udrulning af det trådløse 5 Mbit bredbånd i landdistrikterne i Region Midtjylland.

Regionen bliver dermed den første Region i Danmark med adgang til internettet via trådløst bredbånd for alle interesserede, både på land og i by.

Region Midtjylland er førende i Danmark, hvad angår udrulning af trådløst højhastighedsbredbånd 5Mbit/5Mbit, idet alle interesserede både på land og i by i Region Midtjylland får denne mulighed 2-3 år før resten af Danmark.

Der vedlægges et kort, som viser status for hvor Skyline kan levere, og som viser hvordan udrulningen rykker frem.

De mørklilla cirkler viser de områder, hvor Skyline kan levere trådløst bredbånd.

Det forventes, at alle borgere i Region Midtjylland inden udgangen af april 2009 har mulighed for at få leveret trådløst bredbånd.

1-33-76-136-07

6. Mødeplan 2009

Resumé

Møder i Panelet for Udvikling i Landdistrikter og Fiskeriområder for resten af 2009

Administrationen indstiller,
----

at der holdes følgende møder i Panelet i resten af 2009.

Onsdag den 24. juni 2009, kl. 10:00 - 13:00

Onsdag den 7. oktober 2009, kl. 10:00 - 13:00

Beslutning

Indstillingen blev tiltrådt.

Sagsfremstilling

Mødet i juni var tidligere fastlagt til den 10. juni, men formanden er blevet forhindret og det indstilles derfor, at mødet holdes den 24. juni.

1-33-76-136-07

7. Gensidig orientering

Resumé

I sagsfremstillingen har administrationen givet en kort beskrivelse af emner til orientering og et program for dagens møde

Administrationen indstiller,

Gensidig orientering

Beslutning

Gensidig orientering.

Sagsfremstilling

Møder med kommuner LAG formænd og koordinatore

Administrationen har holdt møde med kommunerne, fredag den 27. februar 2009, om samarbejdet om udmøntningen af Vækstforums Handlingsplan 2009 på landdistriktsområdet.

Administrationen har senest holdt møde med LAG-formænd og koordinatore og landdistriktsansvarlige i kommunerne, tirsdag den 3. marts 2009 i Ejstrupholm i Ikast-Brande Kommune. Det var et temamøde om samarbejdet med LAG-erne og kommunerne om udmøntningen af Vækstforums Handlingsplan 2009 på landdistriktsområdet.

Næste møde med LAG-formændene og koordinatorene og landdistriktsansvarlige i kommunerne holdes tirsdag den 26. maj 2008.

Program for dagens møde:

Kl. 10:00 - 11:00:

Punkterne fra og med pkt. 2 og resten af dagsordenen.

Kl. 11:00 - 12:30:

Dagsordenens pkt. 1. Temadrøftelse: Landdistriktsprogrammet 2007-2013.

Med indlæg af:

Vicedirektør Morten Lautrup-Larsen, Fødevarerministeriet - FødevarerErhverv.

Kl. 12:30:

Frokost sammen med Panelet for kollektiv trafik, der holder møde på Bovbjerg Fyr kl. 13:30.

I forbindelse med frokosten fortæller direktør Ingeborg Svennevig om Bovbjerg Fyr. Der vil efter frokosten være en lille rundvisning med Ingeborg Svennevig, hvis der er interesse for det.

Afbud:	
Henning Jensen	
Britta Bang	
Leif Mørck	

Underskriftsblad

Medlemmer	Underskrift
Bent Ove Pedersen (V)	BENT OVE PEDERSEN
Britta Bang (V)	
Conny Jensen (S)	CONNY JENSEN
Ernst Greve (S)	ERNST GREVE
Harry Jensen (V)	HARRY JENSEN
Henning Jensen (S)	
Jørgen Nørby (V)	JØRGEN NØRBY
Kaj Møldrup Christensen (S)	KAJ MØLDRUP CHRISTENSEN
Laila Munk Sørensen (S)	LAILA MUNK SØRENSEN
Leif Mørck (S)	
Poul Dahl (V)	POUL DAHL
Preben Andersen (V)	PREBEN ANDERSEN
Tove Videbæk (C)	TOVE VIDEBÆK
Anna Marie Touborg (SF)	ANNA MARIE TOUBORG
Henning Gjellerod (S)	HENNING GJELLEROD
Marianne Carøe (S)	MARIANNE CARØE